

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION EXTRAORDINAIRE DE 1968.

11 JUILLET 1968.

Proposition de loi réorganisant les modalités de l'indemnisation des victimes de la politique de décolonisation précipitée poursuivie par la Belgique en Afrique.

DEVELOPPEMENTS

MESSIEURS,

Le sort des rapatriés victimes d'un abandon précipité de souveraineté par un pays tuteur et des désordres qui s'ensuivirent outre-mer pose un angoissant problème aux nations jadis coloniales.

Le mérite de ceux des nôtres qui propagèrent les bienfaits de notre civilisation en Afrique a été maintes fois proclamé, de même d'ailleurs que leur droit à obtenir, au titre de la solidarité nationale, que la Métropole intervienne dans l'indemnisation des pertes qu'ils eurent à subir du fait de notre imprévoyance, du fait des paris imprudents que nous avons formulés et perdus.

L'on ne peut raisonnablement contester la légitimité de leurs revendications à quelque idéologie que l'on se rattache. Sous peine de se contredire, les partisans du respect de la propriété et d'une conception traditionnelle de la responsabilité ne peuvent les méconnaître et ceux qu'inspire la doctrine marxiste admettent eux-mêmes le bien-fondé de ces prétentions. Ainsi, Monsieur François Mitterand a-t-il écrit lors de la présentation d'une de ses propositions de loi déposée à la fin de l'année 1965 sur le bureau de l'Assemblée Nationale française : « Les Français d'Algérie, après avoir établi par leur talent, leur travail et leur enthousiasme la présence de tous au-delà de la Méditerranée, se retrouvent aujourd'hui seuls face à l'adversité... La Nation ne peut feindre d'ignorer leur sort... il n'est plus possible de prolonger une incertitude

BELGISCHE SENAAT

BUITENGEWONE ZITTING 1968.

11 JULI 1968.

Voorstel van wet houdende nieuwe regeling van de schadeloosstelling van de slachtoffers van het overhaaste dekolonisatiebeleid van België in Afrika.

TOELICHTING

MIJNE HEREN,

Het lot van de gerepatrieerden die het slachtoffer zijn van de overhaaste soevereiniteitsafstand door het voorgedijverend land en van de ongeregelde heden die hieruit overzee voortvloeiden, is een beklemmend probleem voor de voormalige koloniale mogendheden.

Herhaaldelijk is plechtig verklaard hoe verdienstelijk diegenen onder ons zijn geweest die de weldaden van de beschaving in Afrika hebben verspreid en herhaaldelijk ook is gezegd dat zij, op grond van de nationale solidariteit, het recht hebben om door het moederland schadeloos te worden gesteld voor het verlies dat zij hebben geleden als gevolg van onze onbedachtzaamheid en het gewaagde gokspel dat wij hebben verloren.

De rechtmatigheid van hun eisen kan niet op redelijke gronden worden betwist, ongeacht de ideologie waartoe men behoort. De voorstanders van de eerbiediging van de eigendom en van de traditionele opvatting van de verantwoordelijkheid kunnen ze niet miskennen zonder zichzelf tegen te spreken en ook degenen die zich laten leiden door de marxistische leer erkennen de gegrondheid van die aanspraken. Zo heeft de h. François Mitterand in de toelichting van een van zijn wetsvoorstellen die hij einde 1965 bij de Franse Nationale Vergadering heeft ingediend, geschreven wat volgt : « Nadat de Fransen van Algerië door hun talent, hun arbeid en hun geestdrift de aanwezigheid van allen aan de overzijde van de Middellandse Zee hebben bewezen, staan zij thans alleen in de tegenwoordigheid... De Natie kan zich hun lot niet blijven ont-

sous peine d'avaliser un refus implicite de réparer une juste part des pertes matérielles que les personnes physiques et morales françaises ont subies du fait de l'accession de l'Algérie à l'indépendance. »

Il n'est jusqu'au communistes qui ne se soient ralliés à ce texte.

Ce qui vaut pour les Français rapatriés d'Algérie vaut aussi pour les Belges victimes des événements du Congo. Nous ne pouvons leur refuser le bénéfice de droits semblables. Telle fut pourtant la politique des gouvernements qui se sont succédé depuis 1961, alors que, mes amis et moi-même, nous intervenions à diverses reprises pour que nos obligations ne restent pas ignorées.

Sans doute a-t-on voté en 1965, à la veille de la dissolution du Parlement, une loi dite organique d'une intervention financière de l'Etat en faveur de nos sinistrés d'Afrique. Déposée, distribuée, discutée et adoptée en 15 jours par les deux Chambres à la fin d'une législature encombrée, elle fut mal étudiée et s'avère aujourd'hui aussi insuffisante qu'inapplicable.

Elle ignore les catégories les plus importantes de préjudices : les biens abandonnés et les pertes professionnelles.

Elle se fonde sur la notion de destruction et non de perte de jouissance parce que, mal conçue, elle s'inspire trop servilement des lois sur les dommages de guerre alors que les préjudices subis en Afrique étaient cependant spécifiquement différents. En effet, ceux-ci ne procèdent généralement pas — comme en matière de dommages de guerre — d'une disparition ou d'un endommagement du bien dans la jouissance duquel la victime fut troublée, mais d'événements (troubles, insécurité, rébellions) qui, sans affecter l'existence de ce bien, ont contraint le propriétaire à renoncer à en user et à le perdre définitivement en fuyant le pays. Si, en matière de dommages de guerre, la perte de jouissance fut une conséquence du préjudice, au Congo elle en fut la cause. C'est parce que les auteurs de la loi ont méconnu ce principe essentiel qu'elle mène à des résultats absurdes. Ainsi, par exemple, si l'on suppose deux colons planteurs qui durent fuir ensemble le Congo en juillet 1960 en raison de troubles dont nous aurions mauvaise grâce à mettre en doute la réalité, et qui, depuis, n'ont pu reexploiter leurs biens, mais dont la propriété de l'un a été ravagée par des rebelles, celle de l'autre se détériorant progressivement au fil des ans par défaut d'entretien, seul celui qui a eu la chance de subir un pillage pourra être indemnisé, bien que le dommage soit semblable dans les deux cas.

La référence à un système de dommages de guerre était d'ailleurs inadéquate, car le fondement juridique du droit à l'indemnisation des sinistrés du Congo est sensiblement différent. En matière de dommages de guerre, la Belgique ne supporte aucune part de responsabilité dans l'événement qui est à l'origine de la perte, puisqu'il s'agit d'une agression qui nous est imposée, contrairement à notre volonté, de l'extérieur.

veinzen... Het is niet mogelijk de onzekerheid te laten voortduren zonder de stilzwijgende weigering te avaleren om een billijke vergoeding te verlenen voor het materieel verlies dat de Franse natuurlijke en rechtspersonen hebben geleden als gevolg van de onafhankelijkheid van Algerië.

Zelfs de communisten hebben zich bij die tekst aangesloten.

Wat waar is voor de Fransen die uit Algerië zijn gerepatriëerd, is evenzeer waar voor de Belgen die slachtoffer zijn geworden van de gebeurtenissen in Kongo. Wij mogen soortgelijke rechten niet weigeren. En toch was dit de politiek van alle regeringen sedert 1961, hoewel mijn vrienden en ikzelf herhaaldelijk erop hebben aangedrongen dat onze verplichtingen niet langer zouden worden genegeerd.

Weliswaar is in 1965, onmiddellijk vóór de Kamerontbinding, een wet aangenomen tot regeling van de financiële staatstussenkomst ten voordele van onze getroffenen in Afrika. Maar, ingediend, rondgedeeld, besproken en aangenomen in veertien dagen tijd in de twee Kamers, op het einde van een overbelaste zittingstijd, was zij slecht bestudeerd zodat zij thans onvoldoende en onuitvoerbaar blijkt te zijn.

Zij gaat voorbij aan de belangrijkste schadegevallen : de achtergelaten goederen en de bedrijfsverliezen.

Zij berust op het begrip vernieling en niet op genotsderving, omdat zij, slecht opgevat als zij is, al te slaafs de wetten op de oorlogsschade navolgt terwijl de in Afrika geleden schade van een geheel andere aard is. Zij is over het algemeen immers niet — zoals bij de oorlogsschade — het gevolg van de vernietiging of de beschadiging van het goed in het genot waarvan de getroffene werd gestoord, maar van gebeurtenissen (onlusten, onveiligheid, oproer) die, zonder het bestaan van het goed aan te tasten, de eigenaar hebben gedwongen van het gebruik ervan af te zien en het definitief op te geven door het land voorgoed te verlaten. Inzake oorlogsschade is de genotsderving een gevolg van de schade, maar in Kongo was zij de oorzaak ervan. De miskennis van dit wezenlijke beginsel door de wetgever heeft tot ongerijmde resultaten geleid. Zo bijvoorbeeld het geval van twee kolonisten-planters die in juli 1960 samen uit Kongo zijn gevlucht ten gevolge van de onlusten waarvan wel niemand de echtheid in twijfel zal trekken, en die hun goederen sedertdien niet opnieuw hebben kunnen exploiteren; de eigendom van een van hen werd door de rebellen verwoest, die van de andere geraakt met de jaren geleidelijk in verval door gebrek aan onderhoud, maar alleen degene die het geluk heeft gehad geplunderd te zijn, kan schadeloos worden gesteld, hoewel de schade in beide gevallen dezelfde is.

Het was niet de geschikte methode zich te laten leiden door de regeling inzake oorlogsschade, want de rechtsgrond van de schadeloosstelling van de getroffenen in Congo is van geheel andere aard. Inzake oorlogsschade is België in geen geval aansprakelijk voor de gebeurtenis die tot het verlies heeft geleid, aangezien het hier gaat om een agressie die ons uit het buitenland en tegen onze wil in is overkomen. In Congo

En matière de dommages « Congo », c'est notre politique maladroite qui fut à l'origine du désastre. Nous avons concouru par notre imprévoyance à ce que survienne le désastre que nous cherchons à indemniser. L'étendue de notre responsabilité est dès lors beaucoup plus importante qu'en matière de dommages de guerre.

Les lacunes inhérentes aux conceptions qui furent à la base de la loi du 14 avril 1965 la rendent totalement impropre à la réalisation du but poursuivi. Elle ne peut qu'être abrogée et remplacée par un texte nouveau, autrement motivé et plus adéquat.

D'ailleurs, l'inefficacité de cette loi ressort encore de la complexité de ses mesures d'exécution. Du fait qu'elle distingue, pour les écarter de l'indemnisation, les biens abandonnés des biens détruits, le sinistré doit établir non seulement l'importance des avoirs corporels possédés au Congo au 1er janvier 1960 et dont il a ensuite perdu la jouissance, mais encore la nature et la cause de chaque lésion patrimoniale ainsi que l'ampleur exacte de chaque destruction. On en est arrivé à lui imposer de fournir une multitude de renseignements qu'il lui est impossible de réunir et à lui faire remplir un nombre impressionnant de formulaires dont la complication est stupéfiante.

Le problème des sinistrés d'Afrique appelait des solutions urgentes dans des délais d'exécution aussi brefs que possible n'excédant en tout cas pas 6 à 12 mois. La loi du 14 avril 1965 a méconnu cette urgence. Du fait de sa complexité, elle aura pour conséquence d'« installer » dans l'indemnisation pendant 10 ans au moins toute une administration lourde et onéreuse.

Cette situation ne peut perdurer. Il importe de réexaminer la question et de substituer à la loi du 14 avril 1965 un ensemble de mesures originales, complètes, simples et efficaces. Telle sera la tâche de l'Organisme de Gestion dont la création est prévue par la présente proposition de loi.

Cependant, il convient entretemps d'accorder immédiatement un substantiel secours à nos rapatriés et aux sinistrés. A l'exemple de la France, qui a alloué aux réfugiés d'Algérie une subvention de réinstallation, nous proposons de faire de même en faveur de nos colons. La subvention de réinstallation proposée correspond, dans son ordre de grandeur, à celle qui est accordée en France ainsi d'ailleurs qu'à celle que la CECA verse au personnel salarié victime de licenciements commandés par des raisons de politique économique communautaire.

La présente proposition de loi répond également au souci de concilier l'indemnisation que nous devons avec la poursuite d'une saine politique d'assistance technique.

Trop souvent, l'on a fait reproche à l'Etat d'être prodigue dans son aide aux peuples d'Afrique et d'abandonner à leur triste sort les rapatriés qui sont pourtant, eux aussi, des victimes de la décolonisation.

was onze onhandige politiek de aanleiding van de ramp. Wij zijn door onze kortzichtigheid mede de oorzaak van de schade die wij wensen te vergoeden. Onze verantwoordelijkheid is derhalve veel groter dan inzake oorlogsschade.

De leemten die het gevolg zijn van de opvatting welke aan de wet van 14 april 1965 ten grondslag ligt, maken dat zij volkomen ongeschikt is om het nagestreefde doel te bereiken. Het enige wat ons te doen staat is ze op te heffen en te vervangen door een nieuwe tekst, die anders gemotiveerd en beter aangepast is.

De ondoeltreffendheid van die wet blijkt trouwens ook nog uit de complexiteit van de uitvoeringsmaatregelen. Aangezien een onderscheid wordt gemaakt tussen verlaten goederen, waarvoor geen schadevergoeding wordt verleend, en vernielde goederen, moet de getroffen niet alleen de hoegrootheid bewijzen van de lichamelijke goederen die hij op 1 januari 1960 in Congo bezat en waarvan hij vervolgens het genot heeft moeten derven, maar ook de aard en de oorzaak van elke vermogensschade alsmede de juiste omvang van iedere vernieling. Men verplicht hem zoveel inlichtingen te verstrekken dat hij ze onmogelijk kan verzamelen, en een indrukwekkend aantal formulieren in te vullen die zo ingewikkeld zijn dat het verbijstering wekt.

Het probleem van de getroffenen van Afrika moest zeer dringend worden opgelost, binnen een zo kort mogelijke termijn, die in elk geval niet langer mocht zijn dan 6 tot 12 maanden. De wet van 14 april 1965 hield hiermee geen rekening. Zij is zo ingewikkeld dat er gedurende ten minste 10 jaar een zware en kostbare administratie nodig zal zijn om zich met de schadevergoeding « bezig te houden ».

Deze toestand kan niet blijven duren. Het vraagstuk dient opnieuw te worden bekeken en de wet van 14 april 1965 moet worden vervangen door een aantal oorspronkelijke, volledige, eenvoudige en doeltreffende maatregelen. Dat zal de taak zijn van het Beheersorgaan waarin dit voorstel van wet voorziet.

Ondertussen moeten onze gerepatrieerden en getroffenen evenwel onmiddellijk een doelmatige hulp genieten. Naar het voorbeeld van Frankrijk, dat aan de vluchtelingen van Algerië een wedervervestigingsstoeilage heeft verleend, stellen wij voor hetzelfde te doen ten gunste van onze kolonisten. De voorgestelde wedervervestigingsstoeilage stemt naar orde van grootte overeen met die welke in Frankrijk wordt toegekend en met die welke de E.G.K.S. verleent aan de werknemers die ontslagen worden uit hoofde van het gemeenschapsbeleid op het gebied van de economie.

Dit voorstel van wet beantwoordt eveneens aan het streven om de schadeloosstelling, die wij verschuldigd zijn, in overeenstemming te brengen met een gezond beleid inzake technische bijstand.

Al te dikwijls wordt aan de Staat verweten dat hij te vrijgevig omspringt met zijn hulp aan de volkeren van Afrika en dat hij de gerepatrieerden, die toch ook het slachtoffer van de dekolonisatie zijn, aan hun droevig lot overlaat.

Trop souvent aussi, l'on critique l'assistance technique, l'accusant d'être inefficace, de ne pas contribuer réellement à la promotion des populations autochtones et de servir essentiellement la politique d'une nouvelle classe dominante préoccupée surtout d'assurer son pouvoir grâce à notre aide.

Il apparaît que le meilleur moyen de rénover cette assistance technique serait de la faire participer au redressement économique, et non pas exclusivement administratif, du pays. Cette participation pourrait se réaliser en l'intéressant à la réexploitation des entreprises abandonnées par les rapatriés. Nous pourrions à ce propos nous inspirer d'exemples français et anglais, tel celui de la constitution en paysannats indigènes de domaines agricoles rachetés aux colons lors de leur exode. Le prix de ce rachat serait chez nous l'indemnisation qu'ils recevraient.

Nous pourrions ainsi, par une unique dépense, respecter nos obligations morales à l'égard des réfugiés et parfaire notre mission civilisatrice en contribuant au développement des peuples les moins favorisés.

Analyse des articles.

Article premier.

Cet article précise :

- a) la cause juridique de l'indemnité : solidarité nationale;
- b) les conditions requises pour pouvoir en bénéficier : être Belge et s'être établi au Congo belge avant le 30 juin 1960 ou au Ruanda-Urundi avant le 30 juin 1962.
- c) les biens indemnissables : ceux possédés avant que ces territoires n'accèdent à la souveraineté internationale, car il ne se concevrait pas que la Belgique intervienne dans la réparation de la perte d'avoirs acquis à une époque où le propriétaire devait être conscient des risques auxquels il s'exposait en procédant à cette acquisition.
- d) le fait dommageable : la perte de jouissance résultant d'événements survenus à l'occasion de l'accession de ces territoires à l'indépendance, qu'ils soient antérieurs ou postérieurs à celle-ci.
- e) le mode d'estimation des pertes.
- f) la nature de l'indemnité : elle doit être équitable c'est-à-dire fixée en équité. Il ne s'agit donc pas de réparer, de reconstituer intégralement le patrimoine atteint, mais d'allouer une indemnité calculée en fonction de l'importance de celui-ci, mais compatible avec nos possibilités financières.

Article 2.

Cette disposition prévoit la création d'un Organisme de gestion pour assurer la protection des biens belges outre-mer.

Al te dikwijls ook wordt de technische bijstand geheld omdat hij ondoeltreffend is, omdat hij niet werkelijk bijdraagt tot de ontplooiing van de inlandse bevolking maar in hoofdzaak de politiek dient van een nieuwe heersende klasse die er vooral naar streeft haar macht stevig te vestigen met de middelen die wij haar verschaffen.

Het beste middel om de technische bijstand op een nieuwe leest te schoeien is hem te doen bijdragen tot het economisch, en niet uitsluitend tot het administratief herstel van het land. Dit zou kunnen geschieden door de technische bijstand aan te wenden voor het wederexploiteren van de bedrijven die de gerepatrieerden verlaten hebben. Wij zouden ons hierbij kunnen inspireren op het voorbeeld van Frankrijk en Engeland, die ernaar streven om de landbouwbedrijven, die van de kolonisten bij hun uittocht worden aangekocht, tot inlandse landbouwbedrijven om te vormen. De prijs van deze verkoop zou dan de schadevergoeding zijn die ze hier ontvangen.

Aldus zouden wij, met een enkele uitgave, onze morele verplichtingen tegenover de vluchtelingen kunnen naleven en onze beschavingstaak voltooien door bij te dragen tot de ontwikkeling van de minder begunstigde volkeren.

Ontleding van de artikelen.

Eerste artikel.

Dit artikel omschrijft :

- a) de rechtsgrond van de vergoeding : de nationale samenhangigheid;
- b) de voorwaarden om ervoor in aanmerking te komen : Belg zijn en zich in Belgisch Congo gevestigd hebben vóór 30 juni 1960 of in Ruanda-Urundi vóór 30 juni 1962.
- c) de voor vergoeding in aanmerking komende goederen : die welke hun eigendom waren vooraleer die gebieden de internationale soevereiniteit verwierven, want het gaat niet op dat België bijdraagt in het herstel van het verlies van goederen die verkregen zijn op een ogenblik dat de eigenaar zich rekenschap diende te geven van het gevaar dat hij liep door die goederen te verwerven.
- d) het schadegeval : de genotsderving ten gevolge van gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan naar aanleiding van het onafhankelijk worden van die gebieden ongeacht of ze zich voordien of nadien hebben voorgedaan;
- e) de wijze van raming van het verlies;
- f) de aard van de vergoeding : zij moet billijk zijn, d.w.z. naar billijkheid vastgesteld. Het is dus niet de bedoeling het getroffen vermogen geheel te herstellen of weder op te bouwen, maar wel een vergoeding toe te kennen in verhouding tot de omvang van dit vermogen doch binnen de perken van onze financiële mogelijkheden.

Artikel 2.

Deze bepaling voorziet in de oprichting van een beheersorgaan ter bescherming van de Belgische goederen overzee.

A un moment où, plus que jamais, tant au Congo qu'au Ruanda, des menaces de spoliation pèsent sur les nôtres et où les cessions d'immeubles sont de plus en plus réglementées et même interdites, il apparaît indispensable d'assister les rapatriés dans la sauvegarde de leurs droits. Telle sera la mission de cet Organisme. Il délèguera des représentants en Afrique pour constater, à la demande du sinistré, les pertes qu'il a subies et décrire l'état des biens qu'il a abandonnés, pour déterminer les possibilités d'une reprise d'exploitation éventuelle, pour négocier, si possible, des ventes ou des locations, pour éviter d'une manière générale que les rapatriés ne soient la proie d'aventuriers qui trop souvent abusent aujourd'hui de leur détresse.

Cet article 2 prévoit aussi la possibilité de permettre au Fonds belgo-congolais de gestion et d'amortissement ou à toute autre institution internationale d'assistance technique de s'intéresser aux activités de l'Organisme, tant il est vrai qu'il serait souhaitable d'obtenir une participation étrangère à la remise en valeur des biens délaissés.

Il est à remarquer qu'en France fonctionne depuis plusieurs années déjà un organisme semblable à celui dont nous proposons la création. Il s'agit de l'Agence de Défense et de Gestion prévue par l'article 4 de la loi n° 61-1439 du 26 décembre 1961 et créée par l'ordonnance n° 62-1106 du Président de la République en date du 19 septembre 1962.

Articles 3, 4 et 5.

Ces articles confient certaines études à l'organisme de gestion, qui sera nécessairement composé de personnes averties des problèmes africains. Ces études porteront notamment sur les conditions d'une reprise par l'assistance technique des biens abandonnés et les modalités de l'indemnisation des victimes des événements survenus dans les territoires que nous administrons, dont le principe est consacré par l'article 1er.

L'Organisme devra ainsi élaborer, dans les six mois de sa constitution, un projet destiné à remplacer la loi du 14 avril 1965 que l'article 5 abroge.

Article 6.

L'abrogation de la loi du 14 avril 1965 implique la mise en œuvre de mesures transitoires dans l'attente de la promulgation d'une nouvelle législation organique de l'indemnisation.

La mesure transitoire proposée s'inspire de ce qui a été fait en France.

Ce seront essentiellement les indépendants qui en bénéficieront, puisque, revêtant la forme d'une allocation de réinstallation, elle ne profitera qu'à ceux qui, au Congo déjà, devaient pourvoir à leur logement à leurs frais.

Op het ogenblik dat onze landgenoten in Kongo zowel als in Ruanda, meer dan ooit worden bedreigd in hun goederen en de afstand van onroerende goederen meer en meer gereguleerd en zelfs verboden wordt, is het volstrekt noodzakelijk de gerepatrieerden terzijde te staan met het oog op de vrijwaring van hun rechten. Dit zal de taak zijn van dat orgaan. Het zal vertegenwoordigers naar Afrika afvaardigen ten einde op verzoek van de getroffen en, vast te stellen welk verlies zij hebben geleden en de toestand van de achtergelaten goederen te beschrijven, om na te gaan of de exploitatie eventueel kan worden hervat om zo mogelijk te onderhandelen over verkoop of verhuring, en om over het algemeen te voorkomen dat de gerepatrieerden een prooi worden van avonturiers die vandaag de dag al te dijkwijs misbruik maken van hun ellende.

Dit artikel 2 voorziet ook in de mogelijkheid om het Belgisch-Kongolees Fonds voor delging en beheer of iedere andere internationale instelling voor technische bijstand te laten deelnemen aan de werkzaamheden van het orgaan, want het is wenselijk dat een buitenlandse deelneming wordt verkregen om de verlaten goederen opnieuw productief te maken.

Er dient te worden opgemerkt dat in Frankrijk reeds verscheidene jaren een soortgelijk orgaan bestaat, namelijk het « Agence de Défense et de Gestion », voorzien in artikel 4 van de wet n° 61-1439 van 26 december 1961 en ingesteld bij verordening n° 62-1106 van de President van de Republiek van 19 september 1962.

Artikelen 3, 4 en 5.

Deze artikelen vertrouwen bepaalde studies toe aan het beheersorgaan, dat zal moeten bestaan uit personen die goed op de hoogte zijn van de Afrikaanse vraagstukken. Die studies zullen met name betrekking hebben op de voorwaarden waaronder de achtergelaten goederen door de technische bijstand kunnen worden overgenomen en op de wijze waarop de slachtoffers van de gebeurtenissen in de betrokken gebieden schadeloos gesteld kunnen worden, overeenkomstig de beginselen die neergelegd zijn in artikel 1.

Het orgaan moet, binnen zes maanden na de instelling ervan, ook een ontwerp voorbereiden ter vervanging van de wet van 14 april 1965 die bij artikel 5 wordt opgeheven.

Artikel 6.

De opheffing van de wet van 14 april 1965 veronderstelt het invoeren van overgangsmaatregelen, in afwachting dat een nieuwe wet tot regeling van de schadeloosstelling wordt uitgevaardigd.

De voorgestelde overgangsmaatregelen zijn geïnspireerd op het voorbeeld van Frankrijk.

Het zijn vooral de zelfstandigen die hiervan zullen genieten aangezien de maatregel bestaat in een wedervestigingsuitkering en deze dus slechts ten goede zal komen aan degenen die, reeds in Kongo, op eigen kosten in hun huisvesting dienden te voorzien.

L'on peut ainsi estimer que 4.000 personnes environ pourront prétendre à cette subvention provisionnelle (il y avait en 1960 5.200 colons belges au Congo et certains y sont toujours). Le coût de celle-ci sera par conséquent de l'ordre de 240 millions, lesquels pourront être immédiatement prélevés sur le crédit de 750 millions disponible au Fonds belgo-congolais de gestion et d'amortissement et destiné précisément à l'indemnisation des nôtres en vertu des accords du 6 février 1965.

Cette mesure transitoire n'aurait dès lors aucune incidence financière sur le budget de l'Etat et répondrait à une urgente nécessité.

Article 7.

Il convenait de préciser la condition de nationalité requise par l'article 1er et de prévoir certaines dérogations en cas d'accords internationaux de réciprocité, d'option ou de naturalisation lorsque la demande d'acquisition de la nationalité belge ne paraît pas essentiellement motivée par le souci de bénéficier de la loi. L'article 7 répond à ces impératifs.

A. STRIVAY.

♦♦

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE PREMIER.

Les Belges qui s'étaient établis dans un territoire d'Afrique antérieurement placé sous la souveraineté ou la tutelle de la Belgique et qui ont subi des pertes matérielles ou professionnelles par suite d'événements politiques survenus à l'occasion de l'accession de ce territoire à l'indépendance, pourront bénéficier du concours de l'Etat, en vertu de la solidarité nationale, pour obtenir que soient prises en leur faveur d'équivalentes mesures d'indemnisation du préjudice qu'ils ont subi.

Seuls seront pris en considération les biens et les droits qu'ils possédaient au jour où le territoire dans lequel ils s'étaient installés est devenu indépendant.

La valeur de leurs avoirs sera estimée à leur prix de remplacement au 1er janvier 1960, sans qu'il puisse être tenu compte de causes de plus-value ou de moins-value qui ne soient pas inhérentes au bien lui-même.

ART. 2.

La gestion des biens et des intérêts des personnes visées à l'article 1er — dans la mesure où elles le désirent — ainsi que les opérations financières qui en résulteront, seront assurées par un organisme dont la composition, le fonctionnement et les attributions seront fixés par le Roi.

L'Etat s'attachera à intéresser aux activités de cet organisme, par voie de négociations diplomatiques,

Naar schatting zullen ongeveer 4.000 personen op die provisionele uitkering aanspraak kunnen maken (in 1960 waren er ongeveer 5.200 Belgische kolonisten in Kongo waarvan sommigen daar zijn gebleven). De uitgave hiervoor zou derhalve zowat 240 miljoen belopen; dit bedrag kan onmiddellijk worden opgenomen van het krediet van 750 miljoen bij het Belgisch-Kongolees Fonds voor delging en beheer, dat ingevolge de akkoorden van 6 februari 1965 bestemd is voor de schadeloosstelling van onze landgenoten.

Deze overgangsmaatregel zou dus geen weerslag hebben op de Rijksbegroting en zou in een dringende behoefte voorzien.

Artikel 7.

Het voorstel diende ook de nationaliteitsvoorwaarde gesteld bij artikel 1 nader te bepalen en te voorzien in sommige afwijkingen in geval van internationale wederkerigheidsakkoorden, nationaliteitskeuze of naturalisatie, indien de aanvraag tot verwerving van de Belgische nationaliteit niet hoofdzakelijk is ingegeven door het verlangen om de voordelen van de wet te genieten. Dit gebeurt in artikel 7.

♦♦

VOORSTEL VAN WET

EERSTE ARTIKEL.

De Belgen die zich hadden gevestigd in een gebied van Afrika dat vroeger onder de soevereiniteit of de voogdij van België stond en die materiële schade of bedrijfsverlies hebben geleden ten gevolge van politieke gebeurtenissen naar aanleiding van de overgang van dit gebied tot de onafhankelijkheid, kunnen op grond van de nationale solidariteit, de medewerking van de Staat genieten ten einde te verkrijgen dat voor hen billijke maatregelen worden genomen ter vergoeding van geleden schade.

Worden alleen in aanmerking genomen de goederen en de rechten die zij bezaten de dag waarop het gebied, waarin zij zich gevestigd hadden, onafhankelijk is geworden.

De waarde van hun bezittingen wordt geraamd op de vervangingsprijs ervan per 1 januari 1960; hierbij wordt geen rekening gehouden met de oorzaken van meerwaarde of van minderwaarde, die niet onafscheidelijk zijn verbonden met het goed zelf.

ART. 2.

Het beheer van de goederen en de behartiging van de belangen van de personen bedoeld in artikel 1, voor zover zij dit verlangen, alsmede de financiële verrichtingen die daaruit voortvloeien, worden verzorgd door een orgaan waarvan de samenstelling, de werking en de bevoegdheden worden bepaald door de Koning.

De Staat beijvert zich om bij wege van diplomatieke besprekingen, hetzij het Belgisch-Kongolees Fonds

soit le Fonds belgo-congolais de gestion et d'amortissement créé en exécution des accords du 6 février 1965, soit toute autre institution d'assistance technique bilatérale ou multilatérale.

ART. 3.

L'Organisme de gestion aura également pour tâche :

a) d'étudier et de proposer au Gouvernement les modalités de l'indemnisation prévue par l'article 1er.

Les pertes matérielles résultant de réquisitions régulières ou irrégulières, d'actes de spoliation, de vols, de pillages ou de destructions commis à l'occasion d'opérations de police ou militaires, de manifestations individuelles ou collectives de xénophobie ou de la désorganisation des pouvoirs locaux; les pertes professionnelles incorporelles subies par les travailleurs indépendants ayant dû ou estimé devoir quitter le pays à la suite des événements survenus à l'occasion de l'accession de celui-ci à la souveraineté internationale et les pertes de jouissance portant sur des biens « abandonnés » dans les mêmes conditions seront retenues comme éléments du préjudice indemnisable.

b) d'étudier et de proposer les modalités d'une cession des biens dans la jouissance desquels la victime a été troublée, en contrepartie de l'indemnisation versée, soit à l'organisme de gestion lui-même, soit à toute autre institution nationale ou internationale qui s'attachera à les remettre en exploitation dans le cadre d'une politique de coopération au développement des pays en voie de développement;

c) d'étudier et de proposer un plan de financement pour le paiement des indemnités compensatoires dues en exécution de l'article 1er, en tenant compte notamment :

— de l'existence d'une somme de 750 millions à ce destinée et mise à la disposition de la Belgique par le Fonds belgo-congolais de gestion et d'amortissement en exécution des accords du 6 février 1965;

— des possibilités d'opérer certains prélèvements sur le chiffre d'affaires que réalisera l'organisme gérant, dans le cadre de l'assistance technique bilatérale ou multilatérale, les biens situés en Afrique lui ayant été cédés;

— des possibilités qu'offrirait l'émission d'un emprunt à long terme destiné à promouvoir la coopération au développement par la reprise des biens abandonnés et dont les titres serviraient de moyens de paiement pour leur rachat;

d) d'examiner la possibilité d'intéresser techniquement et financièrement à une politique internationale de remise en valeur des biens abandonnés outre-mer lors d'un transfert de souveraineté, soit des institutions internationales s'occupant d'assistance économique, soit d'autres nations aux prises avec des problèmes semblables aux nôtres ou simplement conscientes de la nécessité de participer au développement des pays les moins favorisés, tout en respectant les droits légi-

voir delging en beheer ingesteld ter uitvoering van de overeenkomsten van 6 februari 1965, hetzij een andere instelling voor bilaterale of multilaterale technische bijstand, bij de activiteit van dit orgaan te betrekken.

ART. 3.

Het Beheersorgaan heeft eveneens tot taak :

a) de modaliteiten van de schadeloosstelling bepaald bij artikel 1, te bestuderen en aan de Regering voor te stellen.

Worden in aanmerking genomen als bestanddelen van de te vergoeden schade, de materiële verliezen als gevolg van regelmatige of onregelmatige opeisingen, van daden van beroving, diefstal, plundering of vernieling gepleegd naar aanleiding van militaire of politieoperaties, van individuele of collectieve uitingen van xénophobie of van de ontredde van de plaatselijke besturen, alsmede de niet-lichamelijke bedrijfsverliezen geleden door zelfstandigen die het land hebben moeten verlaten of van oordeel waren het te moeten verlaten ten gevolge van de gebeurtenissen naar aanleiding van het verwerven van de internationale soevereiniteit door dat land, en de genotsderving van goederen die onder dezelfde omstandigheden « verlaten » zijn.

b) de modaliteiten te bestuderen en voor te stellen waaronder de goederen, in het genot waarvan de getroffen personen werd gestoord, als tegenprestatie voor de vergoeding, afgestaan worden hetzij aan het beheersorgaan zelf, hetzij aan een andere nationale of internationale instelling die zich zal beijveren om ze opnieuw in bedrijf te stellen in het raam van de ontwikkelingssamenwerking ten gunste van de ontwikkelingslanden;

c) een financieringsplan te bestuderen en voor te stellen voor de betaling van de compensatievergoeding verschuldigd ter uitvoering van artikel 1, met inachtneming, onder meer, van :

— een bedrag van 750 miljoen dat daartoe is bestemd en door het Belgisch-Congolees Fonds voor delging en beheer ter beschikking van België is gesteld ter uitvoering van de overeenkomsten van 6 februari 1965 ;

— de mogelijkheid om bepaalde bedragen op te nemen van de omzet die het beheersorgaan, in het raam van de bilaterale of multilaterale technische bijstand, zal bewerkstelligen met de afgestane goederen in Afrika;

— de mogelijkheid geboden door de uitgifte van een langlopende lening bestemd om de ontwikkelingssamenwerking te bevorderen door de overneming van de verlaten goederen, en waarvan de effecten kunnen aangewend worden als betaalmiddel voor de terugkoop van deze goederen;

d) de mogelijkheid te onderzoeken om hetzij internationale instellingen voor de economische bijstand, hetzij andere naties die zich voor soortgelijke problemen geplaatst zien of eenvoudig bewust zijn van de noodzakelijkheid om deel te nemen aan de ontwikkeling van de minst-begunstigde landen, technisch en financieel te betrekken bij een internationaal beleid gericht op de hervatting van de exploitatie van de overzeese goederen die bij de overdracht van de soe-

times de ceux qui furent victimes des conséquences de l'émancipation précitée des peuples jadis colonisés.

ART. 4.

L'organisme de gestion devra faire rapport au Gouvernement sur l'état de ses travaux dans les 6 mois de sa constitution.

Ce rapport sera immédiatement rendu public.

Il contiendra le texte d'une proposition d'indemnisation.

Ultérieurement, un rapport d'activité devra être publié chaque année.

ART. 5.

La loi du 14 avril 1965 organisant une intervention financière de l'Etat du chef de dommages causés aux biens privés en relation avec l'accession de la République démocratique du Congo à l'indépendance est abrogée.

ART. 6.

A titre provisionnel, il sera accordé à toute personne répondant aux conditions requises par l'article 1er, ayant dû ou estimé devoir quitter définitivement l'un des territoires d'Afrique jadis administrés par la Belgique et qui devait lorsqu'elle y était établie pourvoir elle-même et à ses frais à son logement, une subvention de réinstallation de cent mille francs.

D'autre part, cette subvention pourra exceptionnellement être allouée, dans des cas particulièrement malheureux, à des personnes âgées restées sur place mais dont la maison d'habitation a été ravagée.

La subvention de réinstallation sera ultérieurement déduite du montant de l'indemnité à laquelle la victime pourra prétendre en exécution de la loi à intervenir.

ART. 7.

La condition de nationalité prévue à l'article 1er doit avoir existé dans le chef du bénéficiaire un an au moins avant la promulgation de la présente loi. Toutefois sont réputés Belges à cette date ceux qui le sont devenus postérieurement par option ainsi que ceux qui, à ce jour, auront régulièrement introduit une demande de naturalisation à laquelle il aura été fait droit ensuite.

Aucune condition de nationalité n'est exigée dans le chef du conjoint ou des ayants droit d'un bénéficiaire décédé.

Les personnes qui ne satisfont pas aux conditions de nationalité ici requises pourront néanmoins être admises au bénéfice de la présente loi dans la mesure déterminée par les accords internationaux de réciprocité conclus à cet effet.

A. STRIVAY.

P. DESCAMPS.

E. CUVELIER

F. PARMENTIER

H. LAHAYE.

vereiniteit zijn verlaten, een en ander met eerbiediging van de wettige rechten van degenen die het slachtoffer zijn geworden van de gevolgen van de overhaaste ontvoogding van de voormalige gekoloniseerde volkeren.

ART. 4.

Het beheersorgaan dient, binnen zes maanden na zijn oprichting, bij de Regering verslag uit te brengen over de stand van zijn werkzaamheden.

Dit verslag wordt onmiddellijk bekendgemaakt.

Het bevat de tekst van een voorstel tot schadevergoeding.

Nadien wordt ieder jaar een activiteitsverslag gepubliceerd.

ART. 5.

De wet van 14 april 1965 tot regeling van de financiële staatstussenkomst wegens schade aan private goederen veroorzaakt in verband met de overgang van de Democratische Republiek Kongo tot de onafhankelijkheid wordt opgeheven.

ART. 6.

Bij wijze van voorschot wordt aan ieder persoon die aan de bij artikel 1 gestelde voorwaarden beantwoordt, die een van de vroeger door België bestuurd gebieden in Afrika heeft moeten verlaten of van oordeel was het te moeten verlaten en die, toen hij daar was gevestigd, op eigen kosten in zijn huisvesting diende te voorzien, een wederverstigingsvergoeding van honderd duizend frank toegekend.

Deze vergoeding kan in bijzonder ongelukkige gevallen, uitzonderlijk ook worden toegekend aan bejaarde personen die ter plaatse zijn gebleven doch wier woning werd verwoest.

De wederverstigingsvergoeding wordt later afgetrokken van de schadeloosstelling waarop het slachtoffer aanspraak zal kunnen maken ingevolge de desbetreffende wet.

ART. 7.

De nationaliteitsvoorwaarde bepaald bij artikel 1. moet door de rechthebbende vervuld zijn ten minste één jaar voor de afkondiging van deze wet. Worden evenwel geacht op die datum Belg te zijn, degenen die het later zijn geworden door nationaliteitskeuze alsmede degenen die op die dag een regelmatig naturalisatieverzoek hadden ingediend dat nadien is ingewilligd.

Geen enkele nationaliteitsvoorwaarde wordt gesteld ten opzichte van de echtgenoot of de rechtverkrijgenden van een overleden rechthebbende.

De personen die niet aan de gestelde nationaliteitsvoorwaarden voldoen, kunnen evenwel tot het voordeel van deze wet worden toegelaten in de mate als bepaald is door de internationale wederkerigheidsakkoorden die met het oog daarop zijn gesloten.